

Tolmačenje med slovenskim predsedovanjem

Lucija Papič Mlakar

V drugi polovici leta 2021 je Slovenija že drugič predsedovala Svetu EU, kar je seveda vsebinsko, protokolarno, logistično, promocijsko in še kako zelo zahtevna naloga, ki ji je pandemija covida-19 dodala še veliko negotovosti in dodatnih opravil. Najboljša plat predsedovanja pa je bilo brez dvoma tolmačenje. Ker sem kot prevajalka in tolmačka zaposlena v Sektorju za prevajanje Generalnega sekretariata vlade, bo morda kdo pomislil, da sem pristranska, vendar se bo krepko motil, ker lahko svojo trditev podkrepim s trdnimi dokazi iz prve roke. Moja naloga tokrat je bila pomagati pri organizaciji/koordinaciji konferenčnega tolmačenja, medtem ko sem med prvim slovenskim predsedovanjem leta 2008 izkušnje nabirala kot tolmačka.

Glavni razlog, da imam na tolmačenje tudi med drugim predsedovanjem samo najlepše spomine, je bilo res odlično sodelovanje s kolegico Jano Zidar Forte v Sloveniji, ki je v sekretariatu za pripravo in izvedbo predsedovanja pokrivala tolmačenje, v Bruslju s Katjo Žumer, ki je bila koordinatorka Generalnega direktorata za tolmačenje (SCIC) za slovensko predsedovanje (EU Interpreters 2021), in Marjano Rupnik, vodjo slovenske kabine pri SCIC-u in koordinatorko prvega slovenskega predsedovanja. Skupaj smo

se spopadle z vsemi izzivi organizacije tolmačenja na dogodkih predsedovanja na najvišji ravni (npr. obisk Evropske komisije, neformalna ministrska srečanja), na katerih so v skladu s prakso vseh predsedujočih držav tolmačili SCIC-ovi tolmači. Zoom, Teams in podobne platforme so olajšale naše dogovarjanje na daljavo. Ves čas smo bile v tesnem stiku in samo s skupnimi močmi nam je uspelo zagotoviti, da so bili tolmači s pravimi jezikovnimi kombinacijami in akreditacijami ob pravem času v pravi kabini, pred njimi pa zadnja različica programa ipd. Na dogodkih, na katerih smo tolmačenje organizirali skupaj s SCIC-om, sta imela ključno vlogo tudi Frédéric Pirotte in Brendan Woods, prvi vodja tehnične skladnosti in drugi vodja misij pri SCIC-u. Za njune nasvete in pomoč se jima iskreno zahvaljujem.

Tolmačenje na Račjem otoku na posestvu Brdo
(foto: osebni arhiv, Jana Veber)

Tolmačenje na dogodkih z manjšim številom jezikov pa sta organizirala sekretariat za pripravo in izvedbo predsedovanja ter Sektor za prevajanje. Tolmačili so zunanji izvajalci Generalnega sekretariata vlade in nekajkrat tudi tolmači iz tujine za jezikovne kombinacije brez slovenščine (več o organizaciji tolmačenja med predsedovanjem si lahko preberete na Zidar Forte (2022).

Tolmačenje na dogodkih predsedovanja je tudi pomenilo, da sem končno spet v Sloveniji lahko poslušala več kot samo dva kanala, ko sem na Brdu preklapljala med vklopljenimi tolmaškimi mikrofoni v vseh 12 vgradnih in še dodatnih mobilnih kabinah. Če hitro preklapljaš, babilon jezikov zveni podobno priredbam Perpetuum Jazzile. Pravzaprav smo imeli zaradi epidemičnih razmer veliko prostorsko stisko, saj v Sloveniji nimamo konferenčnih dvoran, v katerih je dovolj prostora za večje število udeležencev (ob upoštevanju razdalje zaradi preprečevanja okužbe s covidom-19) in za več kot dve mobilni kabini (zaradi novega koronavirusa je v mobilni kabini smel sedeti samo en tolmač).

Koronavirus je tudi poskrbel, da so se nekatera srečanja tolmačila na daljavo, in sicer večinoma v manjšem jezikovnem režimu.

Zaradi že omenjene prostorske stiske pa se je najpomembnejši dogodek na programu tokratnega predsedovanja, Vrh EU-Zahodni Balkan, tolmačil na daljavo iz Bruslja v 28 jezikov (85 tolmačev na lokaciji in še 13 tolmačev v rezervni ekipi na Brdu). Ne bom izgubljala besed o zahtevnih pripravah na organizacijo takega tolmačenja na srečanju na sončni strani Alp z največjim številom voditeljev držav in vlad, voditeljev Evropske unije in drugih visokih predstavnikov v zgodovini Slovenije, moram pa priznati, da me je razganjalo od ponosa, ko so tehniki podjetja Robotrade, JGZ Brdo in TSE postavili rekord pri tolmačenju največjega števila jezikov na daljavo za SCIC (niti na vrhu v Lizboni med portugalskim predsedovanjem na daljavo niso tolmačili toliko jezikov). Posebna povezava med Brdom in Brusljem ni niti enkrat zatajila in rezerva na Brdu je ves čas odsedela na klopi. Tolmači težko najdemo dobro besedo za tolmačenje na daljavo, ampak tu smo pa postavljali nove meje mogočega.

Med predsedovanjem mi je bil zelo všeč tudi občutek, da smo del večje zgodbe, da tokrat resnično ne bodo zmogli brez nas tolmačev in da vendarle lahko zagotovijo ustrezne delovne pogoje. To bi lahko pretolmačila kot: z

Tolmačenje neformalnih ministrskih svetov v Kongresnem centru Brdo (foto: osebni arhiv, Andreja Skarlovnik Ziherl)

Jano sva več mesecev po ministrstvih zbirali podatke o času in lokaciji dogodkov, jezikih, moledovali za ustrezen urnik dela tolmačev, poskušali preprečiti, da se tolmačenje ne naroči zadnji hip, da so klonili pod težo argumenta 'tako v skladu s standardi tolmači delajo v institucijah EU, zato bo tokrat tako tudi pri nas', da gradiva niso skrivali pred tolmači in podobno. Kot vsi vrhunski športniki smo tudi mi vse moči vložili v priprave, ki so v celoti okupirale moj delovnik v sektorju dlje od trajanja samega predsedovanja. Zelo pomemben del priprav je bila kampanja ozaveščanja o delu tolmača in konferenčnem tolmačenju nasploh, ki sva jo z Jano izvajali kot del usposabljanj Upravne akademije za predsedovanje in je bila v prvi vrsti namenjena zaposlenim v državni upravi. V najinih predstavitvah sva med drugim pojasnili, katere informacije je treba navesti v naročilu tolmačenja, kaj tolmač potrebuje za kakovostno tolmačenje in jih seznanili s smernicami za tolmačenje na daljavo. Vse to sva poudarjali na najinih številnih srečanjih na ministrstvih in v drugih organih državne uprave ter v Državnem zboru. Tudi ZKTS je v okviru svoje pobude obiskal nekatera ministrstva in druge naše naročnike ter jim predstavil tolmačenje na daljavo in pojasnil, kako poskrbeti za uspešno izvedbo dogodka s tolmačenjem. Temeljita priprava na predsedovanje se je obrestovala.

V želji, da bi bila pri pisanju čim bolj objektivna, se poskušam spomniti kakšnega

spodrsljaja ali negativnega trenutka, pa ne gre (torej je bilo šest mesecev res vse popolno ali pa je na delu moj poklicni kratkoročni spomin, ki je prikladno povozil dolgoročnega). Bilo je nekaj napetih trenutkov, predvsem pa je bilo zanimivo učiti se novih stvari. Če sem leta 2008 dneve preživljala s pripravo glosarjev in sedenjem v kabini, sem zdaj nenehno preverjala naročila za tolmačenje, ali je pristalo letalo s tolmači, ali imajo vsi tolmači pri sebi akreditacijo, ali bodo tolmači Slovenijo ali konferenčno dvorano zapustili s pozitivnimi vtisi in ne s pozitivnim korona testom, seštevala sem ure opravljenega tolmačenja in podobno. Ko je bilo vsega konec, sem si želela še kakšen podaljšek, v katerem bi bila tudi priložnost za izboljšave, recimo večji vpliv na okoliščine ali delovne pogoje tolmačenja na daljavo, kot so trajanje, kakovost povezave in oprema govorcev.

Na kratko bi rekla, da je bilo tolmačenje med predsedovanjem uspešna zgodba sodelovanja ne samo s tistimi, ki sem jih omenila v tem prispevku, ampak tudi številnimi drugimi, brez katerih vse to ne bi bilo mogoče. Vsem pristrčna hvala za njihovo podporo. V prihodnje pa si želim, da bi v državni upravi in širše v Sloveniji izkoristili in še nadgradili pozitivne izkušnje tolmačenja med predsedovanjem.

Prispevek izraža osebna stališča in mnenja avtorice.

VIRI IN LITERATURA

»EU interpreters mark 2021 Slovenian Presidency. 2021«. YouTube. Obiskano: 20. 10. 2022
<https://youtu.be/cU-h9Xxg01s>.

Zidar Forte, Jana. 2022. »Slovensko predsedovanje 2021 in konferenčno tolmačenje (1. del)«. *Jezikovni poklici*.
<https://jezikovni-poklici.si/izkusnje/slovensko-predsedovanje-2021-tolmacenje-1/>.